Lieta Nr.A420577012
(A02681-13/37)

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
JELGAVAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Jelgavā 2013.gada 26.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis A.Vīksne,

piedaloties pieteicējam *G.M.* un atbildētājas - Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Nodarbinātības valsts aģentūras pārstāvei *V.I.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *G.M.* pieteikuma par Nodarbinātības valsts aģentūras 2012.gada 18.oktobra lēmuma Nr.63 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk - NVA) 2012.gada 18.oktobra lēmumu Nr.63 (turpmāk - Lēmums) atstāts negrozīts NVA Rīgas reģionālās filiāles (turpmāk - filiāle) 2012.gada 17.septembra lēmums Nr.120612-42zaud1 (turpmāk – sākotnējais lēmums) par bezdarbnieka statusa zaudēšanu.

Lēmums pamatots ar šādiem argumentiem.

[1.1] Pamatojoties uz Bezdarbnieku uz darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktu, darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusa iegūšana ir viens no bezdarbnieka statusa zaudēšanas pamatiem.

[1.2] Atbilstoši likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu” (turpmāk - Likums) 1.panta 2.punkta „i” apakšpunktam, Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 1.panta 2.,3.punktam un SIA

„Lursoft IT" datiem *G.M.* (turpmāk arī pieteicējs) ir vienīgais SIA „*/Nosaukums/*" dalībnieks, valdes loceklis, vienlaikus arī darbinieks.

[1.3] Ministru kabineta 2010.gada 7.septembra noteikumu Nr.827 „Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.punktā un Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 4.panta sestajā daļā nav iekļauts nosacījums, ka mikrouzņēmuma (turpmāk - MU) īpašnieks iegūst darba ņēmēja statusu tikai tad, ja saņem atlīdzību. Līdz ar to MU īpašniekam (valdes loceklim) nav piemērojami Likuma 1.panta otrās daļas „c" apakšpunkta nosacījumi.

[1.4] Ja konstatējams kaut viens no bezdarbnieka statusa zaudēšanas pamatiem, filiāle pieņem lēmumu par bezdarbnieka statusa zaudēšanu ar dienu, kad ir iestājies attiecīgais bezdarbnieka statusa zaudēšanas nosacījums, šajā gadījumā – ar 2012.gada 26.jūliju.

[2] 2012.gada 16.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *G.M.* pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Pieteikums pamatots ar sekojošiem argumentiem.

[2.1] Ņemot vērā sabiedrības finansiālo stāvokli un valdes locekļa pienākumu apjomu, dalībnieki vai padome valdes loceklim atlīdzību var arī nenoteikt. Šādā gadījumā komercsabiedrības valdes loceklis nav uzskatāms par darba ņēmēju sociālās apdrošināšanas izpratnē. Līdz ar to svarīgi konstatēt, vai personai, kura ieņem Likuma 1.panta 2.punkta „c" apakšpunktā minēto amatu, nodarbinātības periodā bija noteikta jebkāda veida atlīdzība.

Pieteicējam kā SIA „*/Nosaukums/*" valdes loceklim atlīdzība nav noteikta.

[2.2] No Likuma grozījumu anotācijas, Likuma 14.panta pirmās un divpadsmitās daļas izriet, ka šī likuma 1.panta 2.punkta „c" apakšpunktā minētās personas ir darba ņēmēji sociālās apdrošināšanas izpratnē, ja tām ir noteikta atlīdzība.

Secinājums, ka personai ir piešķirams darba ņēmēja statuss Likuma izpratnē tikai tāpēc, ka šī persona ir komercsabiedrības valdes loceklis, kaut arī šī persona no attiecīgās komercsabiedrības reāli nesaņem nekādu atlīdzību, ir pretrunā bezdarbnieku sociālā nodrošinājuma sistēmai pēc būtības.

[2.3] Sākotnējais lēmums un Lēmums pēc būtības ir nekonsekventi, jo 2012.gada 12.jūnijā, kad pieteicējam tika piešķirts bezdarbnieka statuss, viņš bija valdes loceklis SIA „*/Nosaukums 2/*" ar bezatlīdzības līgumu. Savukārt no 2012.gada 17.septembra viņš bija valdes loceklis SIA „*/Nosaukums/*" ar bezatlīdzības līgumu. Iepriekšminētie apstākļi pieteicēja ieskatā ir identiski.

[3] NVA rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā ietvertajiem apsvērumiem.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs prasījumu uzturēja, balstoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem.

NVA pārstāve prasījumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem un papildus norādot, ka pieteicējam iepriekšējā darba vietā SIA „*/Nosaukums 2/*" bija noslēgts

bezatlīdzības līgums, tādēļ nebija šķēršļi iegūt bezdarbnieka statusu. Sabiedrības ar ierobežotu atbildību valdes locekļa statuss ir noteikts Likuma 1.panta otrās daļas „c" apakšpunktā, bet MU valdes locekļa statuss noteikts šī likuma 1.panta otrās daļas „i" apakšpunktā, līdz ar to tā ir cita kategorija. Arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 16.decembra spriedumā minētais, ka valdes locekļi ar bezatlīdzības līgumu netiek reģistrēti Valsts ieņēmumu dienestā, nav attiecināms uz konkrēto situāciju.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus un noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[6] Izskatāmajā lietā nav strīda par šādiem lietas apstākļiem – ar NVA filiāles 2012.gada 12.jūnija lēmumu Nr.120612-42pies1 pieteicējam piešķirts bezdarbnieka statuss *(lietas 9.lapa).* Savukārt 2012.gada 26.jūlijā pieteicējs kļuva par MU SIA „*/Nosaukums/*" darbinieku, vienlaicīgi arī MU vienīgo dalībnieku un valdes locekli. Lietā pastāv strīds, vai apstāklis, ka pieteicējs no 2012.gada 26.jūlija ir MU darbinieks, var būt par pamatu bezdarbnieka statusa zaudēšanai.

[7] Vērtējot pārsūdzēto Lēmumu, tiesa konstatē, ka tas pamatots ar Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktu.

Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktā noteikts, ka bezdarbnieka statusa zaudēšanas pamats ir darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusa iegūšana uz nenoteiktu laiku vai uz laiku, kas ilgāks par diviem mēnešiem, saskaņā ar Likumu, izņemot iesaistīšanos aktīvajos nodarbinātības pasākumos. Secināms, ka viens no bezdarbnieka statusa zaudēšanas pamatiem ir darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusa iegūšana uz nenoteiktu laiku vai uz laiku, kas ilgāks par diviem mēnešiem, saskaņā ar Likumu.

Likuma 1.pantā izsmeļoši uzskaitīts personu loks, kas atbilst darba ņēmēja statusam, tostarp 1.panta 2.punkta „i" apakšpunkts nosaka, ka darba ņēmējs ir MU darbinieks. Savukārt Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 1.panta 2.punktā noteikts, ka MU īpašnieks ir MU kritērijiem atbilstošas sabiedrības ar ierobežotu atbildību dalībnieks, individuālā uzņēmuma, zemnieka vai zvejnieka saimniecības īpašnieks, individuālais komersants vai cita fiziskā persona, kas reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs, bet minētā likuma 1.panta 3.punkts paredz, ka MU darbinieks ir fiziskā persona, kuru uz darba līguma pamata nodarbina MU, un MU īpašnieks, kā arī prokūrists. Ņemot vērā minēto, secināms, ka no 2012.gada 26.jūlija, nodibinot MU SIA „*/Nosaukums/*", esot minētā uzņēmuma īpašniekam, kā arī uz līguma *(lietas 15-16.lapa)* pamata pildot valdes locekļa pienākumus, pieteicējs ieguva darba ņēmēja statusu Likuma izpratnē. Attiecīgi radās tiesisks pamats piešķirtā bezdarbnieka statusa zaudēšanai.

[8] Pieteicējs norāda, ka no Likumā noteiktā regulējuma izriet, ka Likuma 1.panta 2.punkta „c" apakšpunktā minētās personas ir darba ņēmēji sociālās apdrošināšanas izpratnē, ja tām ir noteikta atlīdzība. Līdz ar to, ņemot vērā, ka pieteicējam kā SIA „*/Nosaukums/*" valdes loceklim atlīdzība nebija noteikta, nebija pamata secinājumam par pieteicēja darba ņēmēja statusa esamību.

Tiesa nepiekrīt minētajam secinājumam un pamato to ar sekojošiem argumentiem.

Tiesa, iepazīstoties ar Likumā noteikto regulējumu saistībā ar darba ņēmēja statusu, secina, ka likumdevējs, nosakot personu loku, kas atbilst darba ņēmēja statusam, ir vēlējies īpaši izdalīt MU darbiniekus no personām, kas uz darba līguma pamata veic algotu darbu. Proti, saskaņā ar Likuma 1.panta 2.punkta „a" apakšpunktu par darba ņēmēju uzskatāma persona, kas uz darba līguma pamata par nolīgto darba samaksu veic noteiktu darbu darba devēja vadībā, izņemot MU darbinieku. Savukārt Likuma 1.panta 2.punkta „i" apakšpunkts norāda, ka par darba ņēmēju uzskatāms MU darbinieks. Minētā norma nenorāda uz nolīgtās darba samaksas jeb atlīdzības esamību, kā tas ir uzsvērts Likuma 1.panta 2.punkta „a" apakšpunktā minētajā gadījumā. Attiecīgi secināms, ka likumdevējs MU darbinieka statusa esamībai kā obligātu priekšnosacījumu nav paredzējis nolīgta atalgojuma esamību.

Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 10.panta pirmās daļas 8.punkts paredz, ka tiesības uz bezdarbnieka statusu pēc reģistrēšanās Nodarbinātības valsts aģentūrā ir šā likuma 2.panta otrajā daļā minētajai personai, kura neveic komercdarbību vai tās komercdarbība apturēta saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Komerclikuma 1.panta pirmā daļa noteic, ka komersants ir komercreģistrā ierakstīta fiziskā persona (individuālais komersants) vai komercsabiedrība (personālsabiedrība un kapitālsabiedrība), bet panta otrā daļa nosaka, ka komercdarbība ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants. Komercdarbība ir viens no uzņēmējdarbības veidiem. Savukārt saimnieciskā darbība ir jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību *(Komerclikuma 1.panta trešā daļa)*.

Izskatāmajā gadījumā pieteicējs ir arī MU SIA „*/Nosaukums/*" īpašnieks, proti, persona, kas veic saimniecisko darbību nolūkā gūt peļņu. Līdz ar to tiesa uzskata, ka uz pieteicēju attiecināms Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 10.panta pirmās daļas 8.punktā noteiktais ierobežojums bezdarbnieka statusa iegūšanai.

Ņemot vērā minēto, tiesa uzskata, ka NVA pamatoti konstatēja, ka 2012.gada 26.jūlijā iestājies Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumā noteiktais pamats bezdarbnieka statusa zaudēšanai. Līdz ar to secināms, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots.

[9] Tiesa, pamatojoties uz procesuālās ekonomijas principu, neanalizē pārējos lietas materiālos ietvertos apsvērumus, jo tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu pēc būtības.

[10] Pieteicējs lūdz atmaksāt samaksāto valsts nodevu, ko apliecina 2012.gada 16.novembra */Nosaukums 3/* maksājuma uzdevums Nr.117 *(lietas 6.lapa)*.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajai daļai, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa

samaksāto valsts nodevu. Ņemot vērā tiesas secināto, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms, tiesai nav pamata piespriest no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu Ls 20 apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251.pantu, 289.–291.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt *G.M.* pieteikumu par Nodarbinātības valsts aģentūras 2012.gada 18.oktobra lēmuma Nr.63 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnesis A.Vīksne